

Ε 181/19-3-2019

Ε' Τμήμα 7/μελής σύνθεση, Αρ.κατ.: 3077/2017
Εισ: Ευστρατίου, βοηθ: Λειβαδίτης Ιωάνν.

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «**Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού**» και το διακριτικό τίτλο «**ΔΕΗ Α.Ε.**», που έχει ΑΦΜ 45000009 ΔΟΥ ΦΑΕ Αθηνών, και που εδρεύει στην Αθήνα, επί της οδού Χαλκοκονδύλη, αρ. 30, όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

-η παρεμβαίνουσα-

ΥΠΕΡ

Του κύρους της Απόφασης 34701/4.8.2017 του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας σχετικά με την έγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο «Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας, στον ποταμό Αχελώο, Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων» της εταιρίας ΔΕΗ Α.Ε. (εφεξής ΥΑ ΕΠΟ).

-η προσβαλλόμενη απόφαση-

ΚΑΤΑ

Του Σωματείου με την επωνυμία «**Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Κατακλυζομένου Οικισμού Μεσοχώρας -ο Αχελώος-**», που εδρεύει στη Μεσοχώρα Τρικάλων, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

-το αιτούν-

Με την παρούσα, νομίμως και παραδεκτώς ασκούμενη παρέμβαση, παρεμβαίνουμε υπέρ του κύρους της ως άνω Υπουργικής Απόφασης με την οποία εγκρίνονται οι περιβαλλοντικοί όροι για την ολοκλήρωση της κατασκευής και τη λειτουργία του Υδροηλεκτρικού Έργου Μεσοχώρας (εφεξής «ΥΗΕ Μεσοχώρας»). Η νομιμότητα της απόφασης αυτής αμφισβητείται από το αιτούν Σωματείο το οποίο άσκησε τη με αρ. κατ. 3077/2017 αίτηση ακύρωσης.

Αφού εκθέσουμε τους όρους του παραδεκτού, θα προβούμε στην παράθεση ενός ιστορικού της ένδικης υπόθεσης, που έχει απασχολήσει το Δικαστήριό Σας και άλλες φορές στο παρελθόν. Ακολούθως, θα αναπτύξουμε τους λόγους για τους οποίους η ασκηθείσα αίτηση ακύρωσης είναι νόμω και ουσία αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί.

Συνοπτική Έκθεση Νομικών Ζητημάτων

Οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης της προσβαλλόμενης εντοπίζονται στη δήθεν αντίθεση του έργου -που αδειοδοτείται περιβαλλοντικά με αυτή- σε έννομα αγαθά προστατευόμενα από διατάξεις του Συντάγματος. Το αιτούν επικαλείται το άρθρο 24 Σ για την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα την παράγραφο 2 αυτού που θεσπίζει ειδική υπέρ των οικισμών προστασία. Χωρίς να προβάλει ειδικές αιτιάσεις κατά της προσβαλλόμενης απόφασης ούτε να εντοπίζει συγκεκριμένες νομικές πλημμέλειες που θα αμφισβητούσαν παραδεκτά και (πιθανώς) βάσιμα το κύρος της, το αιτούν περιορίζεται στην επίκληση κατά τρόπο γενικό της ως άνω διάταξης του Συντάγματος επιχειρώντας αναποτελεσματικά την υπαγωγή της κατάστασης σε αυτή. Επιπλέον, επιχειρεί να ενισχύσει την ακυρωτική επιχειρηματολογία με την επίκληση του άρθρου 17 για την προστασία της ιδιοκτησίας, χωρίς ωστόσο να έχει έννομο συμφέρον σχετικά.

Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς αυτούς, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν φέρει νομικές πλημμέλειες που θα την καθιστούσαν ακυρωτέα, όπως παρακάτω θα αναπτυχθεί. Αυτή έχει εκδοθεί νομίμως, φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, προσεγγίζει ολιστικά τις παραμέτρους του αδειοδοτούμενου έργου, ενεργειακές, κοινωνικές, οικονομικές και άλλες και η νομιμότητά της είναι αδιαμφισβήτητη.

I. Επί του παραδεκτού

Η παρεμβαίνουσα έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης, η οποία έχει εκδοθεί στο όνομά της ως κυρίας του έργου και φορέα λειτουργίας του. Το αδειοδοτούμενο έργο ανήκει στην παρεμβαίνουσα, η οποία έχει δρομολογήσει από πολλών ετών και σχεδόν ολοκληρώσει πλήρως την κατασκευή του. Με την προσβαλλόμενη επιδιώκεται η ολοκλήρωση των υπολειπόμενων εργασιών, η εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης των επεμβάσεων και, βέβαια, η λειτουργία του ΥΗΕ (βλ. σελ. 6 αυτής).

II. Ιστορικό- Πραγματικά Περιστατικά

i. Εξέλιξη αδειοδοτικής διαδικασίας

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση του ΥΗΕ Μεσοχώρας απασχόλησε πολλές φορές το Δικαστήριό Σας, καίτοι όχι ως ενεργειακό έργο αυτοτελές, αυτόνομο και αυθύπαρκτο αλλά –όπως νομολογιακά είχε κριθεί (ΣΤΕ ΟΛ 2759-2760/1994)- ως έργο το οποίο είχε υπαχθεί αδειοδοτικά στη συνολική περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου της εκτροπής του ποταμού Αχελώου στη Θεσσαλική πεδιάδα¹. Έκτοτε, οι νομολογιακές και νομοθετικές εξελίξεις που μεσολάβησαν ιδίως για το έργο της εκτροπής, απομάκρυναν το ΥΗΕ Μεσοχώρας και αδειοδοτικά από αυτό (η τεχνική αυτοτέλεια ήταν εξαρχής δεδομένη, το ΥΗΕ μπορούσε να λειτουργεί

¹ Ειδικότερα, το ΥΗΕ Μεσοχώρας αντιμετωπίστηκε αρχικά από τη Διοίκηση ως ένα επιμέρους –της εκτροπής Αχελώου- τεχνικό έργο. Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο αδειοδοτήθηκε αυτοτελώς το φράγμα και ο ταμιευτήρας, με την ΚΥΑ 16058/9.10.1991. Ωστόσο, με τις πρώτες αποφάσεις του Ε' Τμήματος 2759/1994 και 2760/1994, το Δικαστήριο χαρακτήρισε το ΥΗΕ Μεσοχώρας ως έργο εντασσόμενο στο συνολικό έργο της εκτροπής υδάτων του ποταμού Αχελώου στη Θεσσαλική πεδιάδα· έκρινε δε συναφώς ότι έπρεπε να εκπονηθεί συνολική μελέτη για όλα τα έργα μεταξύ αυτών και το ΥΗΕ Μεσοχώρας, ώστε να διαγνωστούν σε όλη τους την έκταση οι επιπτώσεις της εκτροπής του ποταμού

ανεξάρτητα από την εκτροπή ή μη των υδάτων του ποταμού Αχελώου). Το έργο αντιμετωπίζεται πλέον ως αυτόνομο ενεργειακό έργο, η περιβαλλοντική θωράκιση του οποίου επιχειρείται με την προσβαλλόμενη απόφαση ΕΠΟ.

Ήδη έχουν συντελεστεί από πολλών ετών οι απαλλοτριώσεις για την απόκτηση αναγκαίων για την πλήρωση του ταμιευτήρα εδαφών που είχαν κηρυχθεί από το 1988 και το 1993², με την παρακατάθεση της δικαστικώς ορισθείσας τιμής αποζημίωσης των θιγόμενων ιδιοκτητών. Για τη λειτουργία του έργου έχει μείνει –μέχρι σήμερα– αναπαλλοτρίωτο ένα μικρό τμήμα υπολειπόμενων εκτάσεων. Αυτό (το τμήμα) επιχειρήθηκε δις να απαλλοτριωθεί δια νόμου, ήτοι με το Ν. 3066/2002 και αργότερα με το Ν. 3937/2009. Η ακύρωση των περιβαλλοντικών όρων του έργου της εκτροπής Αχελώου, που συμπαρέσυραν σε ακύρωση τους περιβαλλοντικούς όρους του ΥΠΕ Μεσοχώρας, κατέστησαν τις ως άνω διατάξεις ανενεργές (βλ. σχετικά και Στ' ΣτΕ 2245-2246/2016) και τις απαλλοτριώσεις μη έχουσες νόμιμο έρεισμα. Και τούτο διότι κατά την ισχύουσα τον κρίσιμο χρόνο (άρθρ. 4 παρ. 1 Ν. 1650/1986) νομοθεσία, η οποία επαναλαμβάνεται στη νυν ισχύουσα (άρθρ. 2 παρ. 10 Ν. 4001/2011) πριν από την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου επιβάλλεται προηγουμένως ο φορέας αυτού να έχει εφοδιαστεί με απόφαση ΕΠΟ³.

Στην ΣτΕ ΟΛ 3478/2000, είχε κριθεί ότι

[...] Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα παραπάνω έργα καθεαυτά αντίκεινται στους ορισμούς του Συντάγματος και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

² ΚΥΑ Β428/231/25.4.88 (ΦΕΚ Δ.353), ΚΥΑ 1092518/5317/0010/19.7.1993 και 1092519/5318/0010/19.7.1993.

³ Ad hoc, Ε' ΣτΕ 3541/1996, σκ. 5, [...] η παραλειψις εκδόσεως αποφάσεως περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων προ της κηρύξεως της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, καθιστά τήν περί απαλλοτριώσεως πράξιν ακυρωτέαν.

με τους οποίους επιτάσσεται η προστασία του περιβάλλοντος, και κατ' ακολουθίαν ότι η πραγματοποίησή τους απαγορεύεται απολύτως χωρίς να καταλείπεται περαιτέρω στάδιο αναζήτησης των κατάλληλων περιβαλλοντικών όρων για την άμβλυση των δυσμενών συνεπειών και την επανόρθωση της δημιουργούμενης βλάβης. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι ακύρωσης, με τους οποίους προβάλλεται ότι το εγχείρημα της εκτροπής του ρου του Αχελώου ποταμού και η πραγματοποίηση των προαναφερόμενων έργων έρχονται σε αντίθεση προς την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης που καθιερώνεται από τα άρθρα 24 και 106 του Συντάγματος και 2 και 130P της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση» [σκ.11].

Όλη αυτή η διοικητική και δικαστική εμπλοκή, η οποία εκκρεμεί ήδη εδώ και 3 περίπου δεκαετίες (πρβλ. κυρίως ΟΛΣτΕ 3478/2000 & 1688/2005), συμπαρέσυρε το ΥΠΕ Μεσοχώρας, το οποίο είναι κατ' αρχήν έργο ενεργειακό, αλλά και πολλαπλού σκοπού, υπό την έννοια της εξυπηρέτησης και των χρήσεων της αναψυχής και της αντιπλημμυρικής λειτουργίας (αναλυτικότερα παρακάτω, ii. Πραγματική Κατάσταση). Η ένταξη του έργου στο συνολικό σχεδιασμό της εκτροπής Αχελώου, το οδήγησε σε αδειοδοτικό αδιέξοδο, παρά το γεγονός ότι ούτε καν χωροταξική γειτνίαση δεν παρουσίαζε με το συνολικό έργο της εκτροπής (ήδη εγκαταληφθείσας ως έργο), και παρά το ότι η σημασία, η αναγκαιότητα και η χρησιμότητά του παρίσταται σήμερα επιτακτική.

Όλα τούτα επιβάλλεται να αναφερθούν προκειμένου να διασκεδαστεί η ατυχής -μα σκοπίμως συνεχής- ταύτιση εκ μέρους του αιτούντος του αδειοδοτούμενου με την προσβαλλόμενη ενεργειακού έργου με το έργο

της εκτροπής. Η περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου της εκτροπής Αχελώου ακυρώθηκε με την ΟΛΣΤΕ 26/2014 (εκδοθείσα σε συνέχεια απόφασης του ΔΕΕ της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2012, C-43/10 μετά από την παραπεμπτική ΟΛΣΤΕ 3053/2009. Προς δημιουργία εντυπώσεων μάλλον παρά προς θεμελίωση βάσιμου ισχυρισμού, το αντίδικο σωματείο επικαλείται στη σελ. 2 της υπό κρίση αίτησης, την ως άνω τελευταία δικαστική κρίση (ΟΛΣΤΕ 26/2014) ισχυριζόμενο ότι τάχα η νομική τύχη του έργου εκρίθη οριστικώς και αμετακλήτως από την ΟΛΣΤΕ 26/2014 δια της οποίας το Δικαστήριο απεφάνθη ότι αυτό όπως σχεδιάστηκε αντίκειται προδήλως στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Η αναφορά αυτή είναι ανακριβής, κυρίως επειδή η ΟΛΣΤΕ 26/2014 δεν αναφέρεται στο ΥΠΕ Μεσοχώρας, ούτε άλλωστε αυτό θα ήταν δυνατόν - η προσβαλλόμενη εκεί απόφαση αφορούσε στο σύνολο του έργου- αξιολογεί δε τις συνέπειες στο περιβάλλον του συνολικού έργου της εκτροπής Αχελώου.

Αντίθετα μάλιστα προς αυτά, έχει ενδιαφέρον η διατυπωθείσα μειοψηφούσα γνώμη σύμφωνα με την οποία (σκ. 29)

Το ζήτημα της σχέσεως του επίμαχου έργου με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξεως τέθηκε και μορφοποιήθηκε επιτυχώς τόσο από το Δικαστήριο, με τις προηγούμενες ακυρωτικές αποφάσεις και τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα, όσο και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, με τις απαντήσεις επί των προδικαστικών ερωτημάτων. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, υπό ανάλογες ή και, στο προδικαστικό ερώτημα και την επ' αυτού απάντηση, υπό τις αυτές ακριβώς νομικές και πραγματικές συνθήκες, τα εν λόγω δικαστήρια δεν ήχθησαν στην ριζική λύση της ακυρώσεως για παράβαση της αρχής αυτής. Αντιθέτως, είτε το συνολικό έργο κρίθηκε ρητά ως κατ' αρχήν συμβατό με την αρχή αυτή είτε η επί μέρους εξέταση των τιθεμένων ζητημάτων, ιδίως με την απάντηση επί των προδικαστικών ερωτημάτων, καθόλου δεν οδήγησε σε κρίσεις περί ριζικών παραβιάσεων των αντίστοιχων αρχών ή κανόνων δικαίου, αλλά, αντιθέτως, σε κρίσεις περί κατ' αρχήν δυνατότητας εκτελέσεως του έργου.

Η μειωψηφούσα αυτή γνώμη πρέπει να ιδωθεί σε σχέση με την κρίση που διατυπώθηκε στην προαναφερθείσα ΟΛΣΤΕ 3478/2000, ότι δηλαδή *δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα παραπάνω έργα καθεαυτά αντίκεινται στους ορισμούς του Συντάγματος και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με τους οποίους επιτάσσεται η προστασία του περιβάλλοντος, και κατ' ακολουθίαν ότι η πραγματοποίησή τους απαγορεύεται απολύτως χωρίς να καταλείπεται περαιτέρω στάδιο αναζήτησης των κατάλληλων περιβαλλοντικών όρων για την άμβλυνση των δυσμενών συνεπειών και την επανόρθωση της δημιουργούμενης βλάβης.*

Αν λοιπόν, σύμφωνα με την αμέσως παραπάνω δικαστική κρίση και την προαναφερθείσα μειωψηφούσα γνώμη, υπάρχει περιθώριο για το έργο της εκτροπής, πολλώ μάλλον υπάρχει δυνατότητα εκτέλεσης του ΥΗΕ Μεσοχώρας ως έργου με ασυγκρίτως υποδεέστερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και σε κάθε περίπτωση ενός έργου που εξυπηρετεί στόχους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος (παρακάτω). Αν λοιπόν οι δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο του έργου της εκτροπής Αχελώου έχουν κάποια σημασία για την περίπτωση που μας απασχολεί, σίγουρα δεν είναι αυτή που επιδιώκει να τους προσδώσει ο αιτών. Αντίθετα, οι παρατεθείσες σκέψεις τους συνεισφέρουν στη θεμελίωση της ανάγκης ολοκλήρωσής του και στην επιβεβαίωση της νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης ΕΠΟ, στη βάση της οποίας το έργο θα ολοκληρωθεί και λειτουργήσει.

ii. Πραγματική Κατάσταση

- Το ΥΗΕ Μεσοχώρας ως αυτόνομο ενεργειακό έργο

Το ΥΗΕ Μεσοχώρας, ως ανεξάρτητο και αυτόνομο ενεργειακό έργο, έχει υπαχθεί στην Απόφαση έγκρισης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς (ΦΕΚ Β' 2562/2014) και Θεσσαλίας (ΦΕΚ Β' 2561/2014). Ανήκει στην υδρολογική λεκάνη του ποταμού Αχελώου και αυτός είναι ο λόγος που παρότι ανήκει

γεωγραφικά στον (πρώην) Νομό Τρικάλων και ως εκ τούτου στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, εξετάζεται και από τα δύο Σχέδια Διαχείρισης (βλ. αναλυτικά Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Τόμος Α', σελ. 1-1).

Στην ΜΠΕ περιγράφονται επίσης τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του έργου (σελ. 1-4) και εκεί αναφέρεται ότι το φράγμα (λιθόρριπτο με ανάντη πλάκα σκυροδέματος) έχει ήδη κατασκευαστεί και αντιστοιχεί σε μοναδική μέθοδο κατασκευής για την Ελλάδα. Εκτενέστερη και πληρέστερη περιγραφή συναντούμε στο Κεφάλαιο 2 Μη Τεχνική Περίληψη (σελ. 2-1 του Α' Τόμου της ΜΠΕ).

Ο Σκοπός του Έργου περιγράφεται στον Τίτλο 3.2 του Κεφαλαίου σχετικά με τη **Γεωγραφική Θέση- Σκοπός του Έργου- Συσχέτισή του με άλλα έργα και δραστηριότητες** (σελ. 3-2). Ρητά περιγράφεται ότι το ΥΗΕ Μεσοχώρας, είναι ένα αυτόνομο και ανεξάρτητο έργο και αποτελεί καθαρά ενεργειακό έργο [...]. Η μέση ετήσια παραγόμενη ενέργεια είναι 384 GWh. [...] το εν λόγω ΥΗ-Έργο εξυπηρετεί το στόχο της ασφάλειας και επάρκειας παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα της Χώρας, εξασφαλίζοντας απόθεμα δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής για την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης σε ώρες αιχμής και ιδίως το καλοκαίρι. [...] Το ΥΗΕ Μεσοχώρας θα συμβάλει στον περιορισμό της εκμετάλλευσης μη ανανεώσιμων εγχωρίων πηγών, ώστε να μην εξαντλούνται τα αποθέματα της χώρας, καθώς και στον περιορισμό της κατανάλωσης εισαγόμενων καυσίμων, στην εξοικονόμηση συναλλάγματος και στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας.

Η σημασία του έργου για την ενεργειακή θωράκιση της χώρας περιγράφεται επίσης στη ΜΠΕ (σελ. 3-2) σε σχέση με το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο.

Ήδη έχει δημοσιευτεί η οδηγία 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (RED II), στην οποία η αύξηση της ένταξης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο τίθεται ως πρωταρχικός σκοπός και συναρτάται αλληλένδετα με το ζήτημα της απανθρακοποίησης του ενεργειακού τομέα στην Ευρώπη⁴. Βασική αλλαγή που επιφέρει η νέα οδηγία είναι η αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας ανάγοντας το μερίδιό τους στο 32% για το 2030.

Όπως ρητά αναφέρεται στο σημείο 2 του προοιμίου

Σύμφωνα με το άρθρο 194 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η προώθηση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας είναι ένας από τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής της Ένωσης. Ο στόχος αυτός επιδιώκεται μέσω της παρούσας οδηγίας. Η αυξημένη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή «ανανεώσιμη ενέργεια» αποτελεί σημαντική συνιστώσα της δέσμης μέτρων που απαιτούνται για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και τη συμμόρφωση με τη δέσμευση της Ένωσης βάσει της συμφωνίας του Παρισιού του 2015 για την αλλαγή του κλίματος μετά την 21η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή («συμφωνία του Παρισιού»), και με το πλαίσιο πολιτικής της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, συμπεριλαμβανομένου του δεσμευτικού στόχου της Ένωσης για μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 40 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990. Ο δεσμευτικός στόχος της Ένωσης σχετικά με την ανανεώσιμη ενέργεια για το 2030 και οι συνεισφορές των κρατών μελών στον στόχο αυτό, συμπεριλαμβανομένων των βασικών τους μεριδίων σε σχέση με τους εθνικούς συνολικούς στόχους τους για το 2020, έχουν πρωταρχική σημασία για την ενεργειακή και περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης

Στην παρούσα φάση τεχνολογικής ανάπτυξης και επιστημονικής εξέλιξης των τεχνολογιών ενέργειας, προκύπτει ότι με κριτήρια

⁴ Ίδτε σχετική τοποθέτηση από στέλεχος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας <https://energypress.gr/news/n-karakatsani-oles-oi-allages-poy-fernei-i-koinotiki-odigia-red-ii-ston-tomea-ton-ape>

οικονομικά και τεχνολογικά η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από υδροηλεκτρικά εργοστάσια και αιολικά πάρκα είναι οι πλέον ελκυστικές επενδύσεις και ενδεδειγμένες ως προς την αποτελεσματικότητά τους ενεργειακές πηγές, στο πλαίσιο της πολιτικής απανθρακοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις Σύμβασης των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή⁵.

Το ΥΗΕ Μεσοχώρας συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου αυτού σε επίπεδο όχι μόνον εθνικής ενεργειακής αγοράς αλλά και ευρωπαϊκής, αποτελεί δε σημαντικό εργαλείο για τη μείωση των εκπομπών CO₂ που βαρύνουν την ηλεκτροπαραγωγή και έχουν ταυτόχρονα σημαντικές περιβαλλοντικές συνέπειες και μεγάλα κόστη στην ενεργειακή και εν γένει βιομηχανία.

Στη ΜΠΕ γίνεται εκτενής αναφορά στη συσχέτιση του έργου με άλλα υδροηλεκτρικά έργα (Τίτλος 3.3. *Συσχέτιση του Έργου με άλλα έργα ή δραστηριότητες*). Σχετικώς προς αυτά, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το ΥΗΕ Μεσοχώρας είχε ενταχθεί στον ενεργειακό προγραμματισμό της παρεμβαίνουσας ήδη από το 1980⁶, παρά δε τις προαναφερθείσες δικαστικές εμπλοκές το έργο έχει κατασκευαστεί σχεδόν εξ ολοκλήρου ήδη από το 2001. Έκτοτε και μέχρι σήμερα δαπανώνται σημαντικά ποσά για τη συντήρηση του εξοπλισμού και του φράγματος. Ειδικότερα, για την κατασκευή του έχουν δαπανηθεί τεράστια ποσά, τα οποία, επικαιροποιημένα, ανέρχονται σε περίπου 400.000.000 ευρώ. Γίνεται δε περισσότερο επιτακτική η άμεση έναρξη απόσβεσης της τεράστιας αυτής δαπάνης δια της λειτουργίας του έργου και της παραγωγής καθαρής,

⁵ Βλ. συναφώς ERIK DELARUE, L. MEEUS, R.BELMANS, W. D'HAESELEER, J.-M. GLACHANT, *Decarbonizing the European Electric Power Sector by 2050: a tale of three studies*, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, 2011/3. Στον Πίνακα 1 (*Comparison of relative electricity generation by technology*) αναμένεται ότι η υδροηλεκτρική παραγωγή θα ανέλθει στο 17,1% της συνολικά παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας.

⁶ Βλ. ιστορικό στη ΜΠΕ Γ' Τόμος, Παράρτημα Γ', σελ. 92 επ..

ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως στην παρούσα δεινή οικονομική συγκυρία στην οποία έχει περιέλθει η χώρα, και η οποία ουδαμώς δικαιολογεί την μη λειτουργία του έργου, αντίθετα δε την επιβάλλει.

Επιβάλλεται επιπλέον να τονιστεί ότι η παρουσία του έργου επί τόσα έτη στην περιοχή κατασκευής του έχει διαμορφώσει μία νέα περιβαλλοντική συνθήκη στην οποία έχουν προσαρμοστεί τόσο το φυσικό όσο και το ανθρωπογενές περιβάλλον. Η πλήρωση του ταμιευτήρα και η λειτουργία του ΥΗΕ συνιστά την φυσική συνέχεια και ομαλή μετάβαση στην κατάσταση που εξ αρχής είχε σχεδιαστεί να δημιουργηθεί, δηλαδή στη δημιουργία του ταμιευτήρα και εντεύθεν του λιμναίου οικοσυστήματος. Τούτο θα πραγματοποιηθεί με τους όρους και τις προϋποθέσεις που η προσβαλλόμενη ορίζει.

Εξ άλλου, παράταση επί μακρόν της υφιστάμενης κατάστασης, με το έργο ανολοκλήρωτο, εκθέτει τούτο σε σημαντικούς κινδύνους όπως αυτός της ανεξέλεγκτης πλήρωσης του ταμιευτήρα λόγω αθέλητης (ατυχηματικής) έμφραξης της σήραγγας προσωρινής εκτροπής του ποταμού στη θέση του φράγματος, μέσω της οποίας διοχετεύεται ο ποταμός κατά τις τελευταίες δεκαετίες από την έναρξη του έργου. Το δυνητικό γεγονός αυτό θα αποτελούσε μεγάλη απειλή για την ασφάλεια του φράγματος και των κατάντη περιοχών.

Τυχόν ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης θα σήμαινε την διατήρηση μίας εκκρεμής επί δεκαετίες κατάστασης που ούτε το περιβάλλον προστατεύει ούτε τους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς, που το έργο εξυπηρετεί, ικανοποιεί, επί προφανή ζημία τόσο του φυσικού περιβάλλοντος όσο βέβαια και της παρεμβαίνουσας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στη ΜΠΕ (Τόμος Β' σελ. 5-1) παρουσιάζονται και οι περιβαλλοντικοί λόγοι που αντιστοιχούν

πλέον σε ένα υποβαθμισμένο τοπίο γύρω από το φράγμα (χωρίς την ύπαρξη ταμιευτήρα), σε ένα υποβαθμισμένο οικισμό της Μεσοχώρας, που έχει υποστεί μεγάλη καθυστέρηση στην ανάπτυξή του, σε μία κοινωνική και ψυχολογική επίπτωση των κατοίκων των επισκεπτών και των διερχομένων γενικότερα για την εικόνα της απαξίωσης και της εγκατάλειψης.

- Το ΥΗΕ Μεσοχώρας ως έργο πολλαπλής σκοπιμότητας

Το ΥΗΕ Μεσοχώρας χαρακτηρίζεται -όπως όλα τα ΥΗΕ- ως έργο πολλαπλού σκοπού. Συνεισφέρει στην εθνική οικονομία ως εξής:

- Παραγωγή καθαρής ενέργειας περίπου 360Gwh ετησίως, αξίας 25.000.000€.
- Αποφυγή Επιβλαβών ρύπων CO₂ περίπου 400.000 tn ετησίως.
- Συνεισφορά σε Επικουρικές Υπηρεσίες (Ρύθμιση Εθνικού Διασυνδεδεμένου Συστήματος, Εφεδρείες).
- Συνεισφορά στην υλοποίηση (εφαρμογή) Κοιν. Οδηγίας για προώθηση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- Συμβολή στον περιορισμό κατανάλωσης, αφενός εγχώριων στερεών καυσίμων και αφετέρου εισαγόμενων.
- Αντιπλημμυρική Προστασία των περιοχών κατάντη.
- Συμβολή στην βελτιστοποίηση της διαχείρισης του υδατικού δυναμικού με ορθολογικοποίηση στη διαχείριση των υδάτινων πόρων, μέσω του ταμιευτήρα.
- Δημιουργία τεχνητής λίμνης, η οποία θα προσδώσει στο τοπίο νέα στοιχεία υψηλής αισθητικής αξίας και θα συνεισφέρει στην αναβάθμιση της περιοχής με δραστηριότητες αναψυχής και τουρισμού, ενισχύοντας κατ' αυτό τον τρόπο οικονομικά τις τοπικές κοινωνίες.

Αυτά όλα αναφέρονται λεπτομερώς και συνιστούν το περιεχόμενο της Μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων επί της οποίας ερείδεται η εδώ προσβαλλόμενη απόφαση. Από τη ΜΠΕ και την ΕΠΟ δύναται ευχερώς να συναχθεί ότι πρόκειται για ένα αυτοτελές ενεργειακό έργο, κρίσιμο για την ενεργειακή θωράκιση της χώρας καθώς και για την ανταπόκρισή της στους ευρωπαϊκούς ενεργειακούς στόχους από τους οποίους αυτή δεσμεύεται.

Η σύνδεση του έργου με το συνολικό έργο της εκτροπής του Αχελώου είναι ατυχής, ανακριβής και παραπλανητική. Όπως δε προκύπτει από το σχεδιασμό του, τα ύδατα μετά την χρήση τους για Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας στον Υδροηλεκτρικό Σταθμό (ΥΗΣ) Μεσοχώρας, ρέουν και πάλι στη φυσική κοίτη (ροή) του ποταμού Αχελώου⁷. Ειδικότερα, όπως στη ΜΠΕ αναλύεται (Τόμος Β', Κεφάλαιο 5 Περιγραφή του Έργου και Εκτίμηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, 5.3.Περιγραφή της λειτουργίας των Έργων) η λειτουργία του ΥΗΣ Μεσοχώρας [...] έχει ως πρωταρχικό στόχο την παραγωγή της ενέργειας, αλλά το έργο θα εξυπηρετεί και άλλους στόχους με μεγάλη κοινωνική σημασία, όπως η αντιπλημμυρική προστασία και η ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων με τη συνεχή ροή επαρκούς ποσότητας νερού σε όλη τη διάρκεια του έργου στην κοίτη του ποταμού κατάντη των έργων μέχρι τις εκβολές του ποταμού στη θάλασσα.

Η λειτουργία του ΥΗΣ Μεσοχώρας, συνεπώς, τόσο από πλευράς ωφελιμότητας – σκοπιμότητας, όσο και από τεχνικής και λειτουργικής άποψης είναι αυτοτελής. Αποτελεί ένα κυρίως ενεργειακό έργο το οποίο ως υδροηλεκτρικό εξυπηρετεί επιπλέον της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και άλλους σκοπούς, συμβάλλοντας σημαντικά στην προσέγγιση των ενεργειακών και περιβαλλοντικών στόχων της χώρας και εξυπηρετώντας κοινωνικούς και οικονομικούς σκοπούς και ανάγκες.

III. Λόγοι Απόρριψης της υπό κρίση αίτησης ακύρωσης

Η υπό κρίση αίτηση ακύρωσης είναι νόμω και ουσία αβάσιμη και ως τέτοια πρέπει να απορριφθεί. Ειδικότερα, με αυτή αμφισβητείται η ίδια η

⁷ Σημειώνεται ότι ήδη από χρόνια έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν στην περιοχή τα ΥΗΕ Κρεμαστών, Καστρακίου, Στράτου Ι και Στράτου ΙΙ, οπότε με τη διάταξη αυτή, τα νερά που θα ρέουν στη φυσική κοίτη του ποταμού θα αξιοποιούνται από τα εν λόγω ΥΗΕ.

σκοπιμότητα του έργου, ο έλεγχος της οποίας ωστόσο εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου του Δικαστηρίου Σας (παρακάτω υπό 1). Επιπλέον, το αιτούν αποτυγχάνει να προβάλει και να θεμελιώσει βάσιμα λόγους που αντανακλούν τυχόν πλημμέλειες της προσβαλλόμενης ΕΠΟ. Αντίθετα, εντοπίζει ζητήματα τα οποία αφορούν στη χωροθέτηση του οικισμού και στην αστική εξέλιξή του **μετά την πλήρωση του ταμιευτήρα**. Ωστόσο ο ισχυρισμός αυτός, ακόμα και βασίμως προβαλλόμενος, προβάλλεται πρωτίστως απαράδεκτα σε δίκη κατά του κύρους της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (παρακάτω υπό 2.). Ακόμα δε και στην αδόκητη περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί παραδεκτός προβαλλόμενος είναι αβάσιμος επειδή η ΜΠΕ και η προσβαλλόμενη ΕΠΟ περιέχουν σαφείς και ακριβείς όρους για το επίμαχο ζήτημα, πράγμα που καθιστά την προσβαλλόμενη πλήρη, νόμιμη και ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις του Συντάγματος (παρακάτω υπό 3.).

ι. Απαράδεκτος ο έλεγχος σκοπιμότητας του έργου

Από την ανάγνωση της υπό κρίση αίτησης προκύπτει ότι το αιτούν σωματείο ανάγει την ακυρωτική του επιχειρηματολογία σε αίτημα για την εξέταση της σκοπιμότητας του έργου ενόψει του δήθεν «αφανισμού» του οικισμού της Μεσοχώρας. Ανεξάρτητα από το αν πρόκειται πράγματι για «αφανισμό» του οικισμού (ή για κατάκλυση ενός τμήματός του και μετεγκατάσταση αυτού του τμήματος σε άλλη, συνεχόμενη με τον οικισμό, θέση), ο «λόγος» αυτός ακύρωσης προβάλλεται απαράδεκτα. Και αυτό επειδή το γεγονός ότι ένα τμήμα του οικισμού θα κατακλυστεί από νερό για τις ανάγκες λειτουργίας του έργου ανάγεται σε ουσιαστική κρίση της Διοίκησης αναφορικά με τη σκοπιμότητα ολοκλήρωσης του έργου, ζήτημα το οποίο εκφεύγει από τα όρια του ακυρωτικού ελέγχου στον οποίο δύναται παραδεκτά το Δικαστήριο να προβεί (βλ. σχετικά, ΣΤΕ Ε (7μελής) 1361/2018 σκ. 27).

Και πράγματι, από την ανάγνωση της αίτησης καθίσταται εμφανές ότι το αιτούν επιδίδεται σε μία έμπληη συναισθηματισμού ανάλυση περί της συνταγματικότητας του αφανισμού του οικισμού της Μεσοχώρας, ανάλυση όμως που αφενός δεν αντανακλά κάποια βάσιμη και παραδεκτώς προβαλλόμενη πλημμέλεια της προσβαλλόμενης αφετέρου, στο βαθμό που κριθεί ότι έμμεσα βάλει κατά της σκοπιμότητας του έργου, προβάλλεται अपαράδεκτα κατά τα ανωτέρω.

Ακόμα και στην αδόκητη περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι όλα τούτα προβάλλονται παραδεκτά, ακόμα και τότε είναι απορριπτέα ως αβάσιμα και αόριστα επειδή στην προσβαλλόμενη απόφαση και στη ΜΠΕ στην οποία αυτή ερείδεται γίνεται σαφής, εκτενής και αιτιολογημένη αναφορά εν σχέσει προς τις συνέπειες του έργου στον οικισμό.

Πιο συγκεκριμένα, στον Α' Τόμο της ΜΠΕ περιγράφονται πλήρως και λεπτομερώς τα στοιχεία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (Κεφάλαιο 4.2 Περιγραφή Στοιχείων Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος, σελ. 4-156 επ.) όπου μεταξύ άλλων διαπιστώνεται ότι η περιοχή μελέτης παρουσιάζει συνεχή πληθυσμιακή μείωση η οποία ξεπερνά το 70% (απογραφή 2011 (σελ. 159). Στον Τόμο Β' το Κεφάλαιο 6, υπό τον τίτλο Εκτίμηση και Αξιολόγηση των Πιθανών σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου, αφιερώνει ειδικά τμήματα στις χωροταξικές επιπτώσεις του έργου (6.7) στις επιπτώσεις στους οικισμούς (6.8) και στους παραγωγικούς τομείς (6.9). Επιπλέον, στο Κεφάλαιο 7 του Β' Τόμου γίνεται αναλυτική περιγραφή των μέτρων αποφυγής, μείωσης, αποκατάστασης και αντιστάθμισης σημαντικών επιπτώσεων του έργου. Ειδικά τα Κεφάλαια 7.6 και 7.7 εξετάζουν τις Χωροταξικές Επιπτώσεις του έργου (σελ. 7-30 επ.) και αντιμετωπίζουν την Αποκατάσταση των Κοινωνικοοικονομικών Επιπτώσεων του (σελ. 7-37 επ.).

Επιπροσθέτως και συναφώς με τα παραπάνω αν επιχειρηθεί να ανευρεθεί τυχόν λανθάνων λόγος ακύρωσης στις οικείες αναφορές της αίτησης, θα προσανατολιζόμασταν στην επίκληση της έλλειψης εναλλακτικής λύσης ως λόγου ακύρωσης. Όμως, ακόμα και έτσι να έχουν τα πράγματα, ο λόγος αυτός προβάλλεται αβάσιμα, δεδομένου ότι στην προσβαλλόμενη και στη ΜΠΕ έχουν εξεταστεί όλες οι εναλλακτικές λύσεις, ακόμα και η μηδενική (βλ. σχετικά Κεφάλαιο 5.1 σχετικά με την Περιγραφή Εναλλακτικών Λύσεων), αφετέρου, το Δικαστήριό Σας σε πρόσφατες αποφάσεις του έχει σχετικοποιήσει την έλλειψη εναλλακτικής ως πλημμέλεια που θα οδηγούσε σε ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης. Ειδικότερα, όπως προαναφέρθηκε και δεν αμφισβητείται, το έργο έχει ολοκληρωθεί σχεδόν στο σύνολό του. Επομένως, δεν μπορεί βάσιμα και παραδεκτά να γίνει λόγος για αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, πολλώ δε μάλλον της μηδενικής. Η μηδενική λύση θα σήμαινε τη μη λειτουργία του έργου, τούτο όμως θα είχε επιβαρυντικές συνέπειες τόσο για τους ίδιους τους κατοίκους της περιοχής (βλ. σχετικά Τόμος Β' σελ. 5-1 της ΜΠΕ Περιγραφή εναλλακτικών λύσεων/ Μηδενική Λύση) όσο και για την εθνική οικονομία μέσω και της παρεμβαίνουσας. Επιπρόσθετα, η μηδενική λύση θα είχε επιπλέον επιβαρυντικές συνέπειες στην ασφάλεια του φράγματος και των κατάντη περιοχών, όπως εξηγήθηκε προηγουμένως και περιγράφεται στο σχετικό κεφάλαιο της ΜΠΕ (σελ. 5-2).

Σχετικά δε με την αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, πρόσφατα το Δικαστήριό Σας δέχτηκε ότι η εξέταση εναλλακτικών λύσεων κρίνεται επιβεβλημένη στις περιπτώσεις όπου η ύπαρξη εναλλακτικών λύσεων είναι προφανής. Στην περίπτωση όμως όπου [...] η διερεύνηση και παράθεση εναλλακτικών λύσεων στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι αλυσιτελής, διότι δεν καταλείπεται ευχέρεια επιλογής της θέσης ή

άλλων στοιχείων εκτέλεσης του έργου, η μη εξέταση ή, πολλώ μάλλον, η συνοπτική εξέταση τέτοιων λύσεων δεν συνεπάγεται ακυρότητα της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΣτΕ Ε' 2830/2018).

ii. **Απαραδέκτως προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης που αφορούν σε ζητήματα χωροθέτησης**

Από την ανάγνωση της υπό κρίση αίτησης προκύπτει ότι καμία πλημμέλεια δεν αποδίδεται στην προσβαλλόμενη ΕΠΟ. Αντίθετα, στον πυρήνα της βρίσκεται η -εύλογη ;- ανησυχία του αιτούντος για τον οικισμό και για τη μορφή που θα λάβει και την κατάσταση στην οποία θα περιέλθει μετά την ολοκλήρωση των έργων και ιδίως μετά την πλήρωση του ταμιευτήρα. Ειδικότερα, εγείρονται ζητήματα σχετικά με τη βιωσιμότητα του οικισμού, του αφανισμού του -κατά δήθεν παράβαση του Συντάγματος- της δήθεν παράλειψης εξέτασης άλλως της αγνόησης της ιστορικής διαδρομής του οικισμού.

Ωστόσο, οι λόγοι αυτοί απαραδέκτως προβάλλονται σε δίκη κατά της απόφασης ΕΠΟ, αφού δεν αποδίδουν καμία πλημμέλεια σε αυτή. Αντίθετα, θα μπορούσαν ενδεχομένως να εγερθούν στο πλαίσιο προσβολής απαλλοτριωτικής απόφασης, που εξετάζει, αξιολογεί και εν τέλει ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την ευρύτερη χωροταξική συνθήκη και πολεοδομική κατάσταση της προς απαλλοτρίωση περιοχής.

Άλλωστε έχει πολλές φορές κριθεί από το Δικαστήριό Σας ότι επί προσβολής πράξεως απαλλοτριώσεως είναι अपαράδεκτοι λόγοι αναφερόμενοι σε θέματα χωροθετήσεως και περιβαλλοντικών επιπτώσεων (βλ. μεταξύ πολλών Στ' ΣτΕ 930/2013, Στ' ΣτΕ 5356/2012. Στ' ΣτΕ 1955/2003, 1022/2009). Αντίστοιχα και για την ταυτότητα του νομικού λόγου, είναι απαράδεκτη η προβολή λόγων ακύρωσης σχετικών με ζητήματα απαλλοτρίωσης σε δίκη κατά απόφασης ΕΠΟ.

Ενόψει τούτων, οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης, ερειδόμενοι σε ζητήματα σχετικά με την εξέλιξη του οικισμού προβάλλονται απαράδεκτα. Το αιτούν δεν εντοπίζει καμία πλημμέλεια της προσβαλλόμενης απόφασης που να συνδέεται αιτιωδώς με το ρυθμιστέο από αυτή αντικείμενο, ήτοι τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την ολοκλήρωση και τη λειτουργία του έργου. Δεκτών γενομένων των παραπάνω, η υπό κρίση αίτηση ακύρωσης πρέπει να απορριφθεί.

iii. Αβασιμότητα των προσβαλλόμενων λόγων ακύρωσης

Ακόμα και στην –αδόκητη- περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι οι λόγοι ακύρωσης προβάλλονται παραδεκτά, σε κάθε περίπτωση προβάλλονται αβάσιμα και ως τέτοιοι καθιστούν την υπό κρίση αίτηση απορριπτέα.

Ειδικότερα,

- Σχετικά με το μη συνταγματικά ανεκτό αφανισμό οικισμού

Είναι αβάσιμος ο προβαλλόμενος λόγος ότι δήθεν τελεί σε ευθεία αντίθεση με το Σύνταγμα ο αφανισμός οικισμού. Τονίζεται αρχικά ότι στην περίπτωση που μας απασχολεί δεν πρόκειται για αφανισμό όλου του οικισμού αλλά για κάλυψη ενός τμήματος αυτού και μετεγκατάστασή του σε άλλη, όμορη με τον εναπομείναντα θέση και τη διατήρηση σε κάθε περίπτωση του πυρήνα του οικισμού. Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι είναι ανακριβές ότι δήθεν το προς μετεγκατάσταση τμήμα του οικισμού θα «καλυφθεί». Αντίθετα, ένα μέρος του, το οποίο αντιστοιχεί στο υψόμετρο της ανώτατης στάθμης πλημμύρας (ΑΣΠ) είναι πιθανόν να καλύπτεται μερικώς κατά τη διάρκεια των μεγάλων πλημμυρικών φαινομένων, άρα θα είναι ακατάλληλο οικιστικά. Το υπόλοιπο τμήμα, πάνω δηλαδή από αυτό που αντιστοιχεί στην ΑΣΠ δεν πρόκειται να καλυφθεί, αλλά λόγοι ασφάλειας επιβάλουν την μη κατοίκησή του.

Η πρακτική αυτή δεν είναι άγνωστη ούτε στη Διοίκηση ούτε στο Δικαστήριο, έχει δε πολλές φορές στο παρελθόν υιοθετηθεί για έργα υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, όπως εν προκειμένω το ΥΗΕ Μεσοχώρας. Ενδεικτικά, στη λιγνιτοφόρο λεκάνη της Κοζάνης-Πτολεμαΐδας-Φλώρινας πολλές είναι οι περιπτώσεις μετεγκατάστασης οικισμών προς τον σκοπό της απόληψης του κοιτάσματος ενόψει της εξυπηρέτησης σκοπού ίδιου με αυτόν που επιχειρείται με το επίμαχο ΥΗΕ, ήτοι την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας⁸.

Το ζήτημα της μετεγκατάστασης οικισμού είχε απασχολήσει παλαιότερα το Δικαστήριό Σας στην απόφαση της ΟΛΣτΕ 998/2005, με την οποία ακυρώθηκε η ΕΠΟ επειδή [...] κυρίως δε η μη μετεγκατάσταση του οικισμού της Μαυροπηγής, παρά το γεγονός μάλιστα, ότι, για το τελευταίο αυτό στοιχείο, είχε υποβληθεί από τον αιτούντα Δήμο ειδική μελέτη για τις επιπτώσεις της εξορυκτικής δραστηριότητας στον ως άνω οικισμό και για την εντεύθεν ανάγκη μετεγκαταστάσεώς του, η δε θετική γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Κοζάνης για την εκμετάλλευση του ορυχείου συναρτήθηκε με το ζήτημα της μετεγκαταστάσεως του οικισμού.

Φαίνεται λοιπόν, ενόψει της εξυπηρέτησης σκοπού δημοσίου συμφέροντος, όπως εν προκειμένω η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, δικαιολογείται η κατάκλυση ενός τμήματος του οικισμού υπό την προϋπόθεση της τήρησης των όρων που στην προσβαλλόμενη τίθενται. Στην περίπτωση που μας ενδιαφέρει, η προσβαλλόμενη ΕΠΟ και η ΜΠΕ που προηγήθηκε περιέχουν σειρά επανορθωτικών μέτρων επί ωφελεία των κατοίκων της Μεσοχώρας.

⁸ Η ΔΕΗ, στο πλαίσιο της εξορυκτικής δραστηριότητάς της, έχει προβεί πολλές φορές σε απαλλοτριώσεις για μετεγκαταστάσεις οικισμών, προς το σκοπό της απόληψης του κοιτάσματος, όπως ενδεικτικά, τη Χαραυγή, το Κλείτος, την Εξοχή, τον Κόμανο, την Καρδιά, η Ποντοκόμη, η Μαυροπηγή. Επιπλέον, μετεγκατάσταση του οικισμού Ακρινής και Αναργύρων προβλέπεται στο άρθρο 28 του Ν. 3937/2011

Η ύπαρξη αυτών, καθιστούν αβασίμως προβαλλόμενο αντίστοιχο ισχυρισμό του αιτούντος σωματείου. Ειδικότερα,

– Σχετικά με τον αφανισμό του οικισμού

Οι επιπτώσεις του έργου στη χρήση και κάλυψη γης, στους οικισμούς και στη χωροταξία, ως επίσης, στους παραγωγικούς τομείς και στην πολιτιστική κληρονομιά του οικισμού της Μεσοχώρας, αντιμετωπίζονται από την προσβαλλόμενη και την προηγούμενη ΜΠΕ λεπτομερώς, εμβριθώς και σε όλη τους την έκταση και ένταση.

Ειδικότερα, είναι ανακριβές ότι το έργο οδηγεί στο θάνατο και μαρασμό του οικισμού. Από τη ΜΠΕ προβλέπεται (Τίτλος 6.6.3, Δημιουργία νέων ευκαιριών αισθητικής και αναψυχής –θετικές και αρνητικές επιπτώσεις), ότι οπωσδήποτε η νέα κατάσταση πραγμάτων αφορά και μία νέα κατάσταση τοπίου με τα κύρια θετικά χαρακτηριστικά της που ήδη αναφέρθηκαν [...] στη διάσταση της αναψυχής τα πράγματα αλλάζουν προς το θετικό με το σχηματισμό του λιμναίου οικοσυστήματος. Η επίπτωση θα είναι θετική όσον αφορά την προσπέλαση, την ευκαιρία αναψυχής (ψάρεμα, κολύμπι, κωπηλασία, πικ-νικ κ.ά.). οι ευκαιρίες αναψυχής που θα δημιουργηθούν θα συντελέσουν στην αναβάθμιση της περιοχής πάντα σε συνδυασμό με τις χωροταξικές συνθήκες, τις βελτιώσεις και τα κίνητρα ανάπτυξης και συγκράτησης πληθυσμού [...] (αναλυτικότερα σελ. 6-33 επ.).

Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, το Κεφάλαιο 7.6 αντιμετωπίζει τις χωροταξικές επιπτώσεις του έργου, προβλέπονται οι γενικές αρχές επανορθωτικών μέτρων, και ρυθμίζεται (Κεφάλαιο 7.7) ο τρόπος αποκατάστασης των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων του έργου. Τονίζεται επίσης ότι προς το σκοπό της διατήρησης της συνέχειας του οικισμού, όχι απλώς της διατήρησής του, καθώς και προκειμένου να αυξήσει τη ζωτικότητά του στις νέες συνθήκες, η μετεγκατάσταση θα πραγματοποιηθεί σε περιοχή συνεχόμενη του παραμένοντος τμήματος

του οικισμού και μετά από την εκπόνηση ΣΧΟΟΑΠ και πολεοδομικής μελέτης.

Συμπερασματικά:

Σε συνέχεια όσων παραπάνω αναπτύχθηκαν προς αντίκρουση των αβάσιμων και αόριστων προβαλλόμενων λόγων ακύρωσης, προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η κρινόμενη αίτηση είναι απορριπτέα. Το αιτούν δεν κατορθώνει να θεμελιώσει παραδεκτά άλλως βάσιμα λόγους αναγόμενους στην νομιμότητα της προσβαλλόμενης, κατά του κύρους της οποίας δεν προβάλλει καμία πλημμέλεια. Αντίθετα, τα αναφερόμενα στην υπό κρίση αίτηση παρουσιάζονται ως γενικές κρίσεις και απόψεις, απαραδέκτως προβαλλόμενες ενώπιον του Δικαστηρίου σας. Ακόμα δε και αν ήθελε υποτεθεί ότι παραδεκτά προβάλλονται, πάντως και στην περίπτωση αυτή αγνοούν το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης και το σύνολο των στοιχείων του φακέλου επί των οποίων αυτή ερείδεται, με αποτέλεσμα να προβάλλονται αβάσιμα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΖΗΤΟΥΜΕ

1. Να γίνει δεκτή η παρούσα παρέμβαση
2. Να απορριφθεί η υπό κρίση αίτηση ακύρωσης
3. Να καταδικαστεί το αντίδικο σωματείο στη δικαστική μας δαπάνη

Αθήνα, 19.3.2019

Η πληρεξούσια Δικηγόρος

ΦΙΛΟΦΘΗ ΑΛΚΗΣΤΗ ΜΟΥΡΑΤΙΑΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, ΑΜΔΣΑ 27312
ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 28, 104 32 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 5235429, Fax: 210 5293508
E-mail: mouratianalkisti@gmail.com
a.mouratian@dei.com.gr